

FONTYS FOCUS STUDENT

DENK
GROTER

VOORWOORD

Het doel van Fontys Focus Student

In maart 2016 heeft Fontys het nieuwe instellingsplan vastgesteld: Fontys Focus 2020. Dit plan heeft het karakter van een visiedocument en schetst de ambities van Fontys met betrekking tot studenten, het werkveld en de eigen organisatie en medewerkers. In Fontys Focus Student worden de ambities uit Fontys Focus 2020 vertaald naar handvatten en bouwstenen die professionals in instituten en diensten kunnen gebruiken om de ambities te vertalen naar hun behoeften. Onderwijs kan pas veranderen als de mensen die er bij betrokken zijn zich eigenaar voelen van de urgentie en noodzaak tot verandering. Vanuit die gedachte wordt een handreiking gedaan om in open dialoog met de student te kijken naar een eigen vertaling van de ontwikkeldoelstellingen uit Fontys Focus 2020 naar opleidingsspecifiek beleid.

De context

We gaan steeds meer erkennen dat iedere student eigen kenmerken en unieke talenten heeft. Ook weten we dat we deze studenten opleiden voor een snel veranderende wereld, waarbij het niet vanzelfsprekend is dat de beroepen waar we nu voor opleiden in de toekomst nog bestaan. In deze context neemt Fontys het leven lang leren serieus en beoogt door middel van het flexibiliseren van het onderwijs ook voor werkenden een stimulerende leeromgeving te zijn. Uitgangspunt is dat het didactisch concept van elke opleiding aansluit bij het werkveld waarvoor wordt opgeleid. De vraag is hoe we studenten (nog) beter kunnen voorbereiden op de beroepspraktijken van vandaag en morgen. Welke vaardigheden zijn nodig om in een complexe, snel veranderende en dus onzekere praktijk te kunnen functioneren? En wat betekent dat voor ons onderwijs en de manier waarop studenten begeleid worden in hun ontwikkeling?

De uitnodiging

Iedere opleiding binnen Fontys maakt op haar eigen manier werk van de ontwikkeldoelstellingen uit Fontys Focus 2020, passend bij de eigen studentenpopulatie, medewerkers en het specifieke werkveld.

Studenten, medewerkers en professionals uit het werkveld vormen samen een professionele leergemeenschap, waarin systematisch wordt samengewerkt om ervoor te zorgen dat de student zich zo goed mogelijk kan ontplooiën. In deze samenwerking is het van belang dat de student als partner wordt gezien en niet als klant. In Fontys Focus Student wordt een handreiking gedaan in de vorm van vragen die prikkelen om de continue dialoog aan te gaan met iedereen die deel uitmaakt van de professionele leergemeenschap. De dialoog die we beogen vindt plaats tussen de betrokkenen in de professionele leergemeenschap. Dat betekent ook dat studenten onderling de dialoog aangaan over de ontwikkeldoelstellingen voor de student. Deze dialoog is niet vrijblijvend of eenmalig. Deze leidt tot beloftes en voortdurende samenwerking tussen de partners met als doel optimaal bij te dragen aan en verantwoordelijkheid te nemen voor het studiesucces van studenten.

De belofte

In Fontys Focus 2020 staan drie uitgangspunten centraal die direct betrekking hebben op de te voeren dialoog. Door de dialoog is er wederzijdse aandacht (groei door aandacht). De aandacht is mogelijk als er sprake is van een kleinschalige setting, waarin de student zich herkend en erkend voelt (groot in kleinschaligheid). In de dialoog neemt iedere betrokkene zijn verantwoordelijkheid en is iedere betrokkene aanspreekbaar op zijn handelen en bijdrage (transparant en aanspreekbaar). De belofte aan de student is tweeledig:

1. We zien de student als serieuze en gelijkwaardige gesprekspartner in de te voeren dialoog.
2. Wij bieden de student het vooruitzicht dat hij zijn eigen talenten ontdekt en zich optimaal op eigen wijze ontwikkelt tot startbekwame professional die maatschappelijke verantwoordelijkheid neemt, bijdraagt aan innovaties in zijn werkveld én die zich blijvend ontwikkelt.

In onderwijs staat de ontwikkeling van de student centraal. Daarom is Fontys Focus Student geschreven vanuit het perspectief van studenten.

“

In de student als partner zien wij de student als (toekomstig) collega, als iemand met wie je binnenkort en ook nu al samen kunt optrekken omdat die samenwerking voor alle betrokkenen meer oplevert.

Dam & Roelofs, 2016

”

DE UITGANGSPUNTEN

Student als partner

De focus van onderwijs wordt breder. Onderwijs richt zich niet alleen op het kwalificeren voor een beroep, maar ook op het socialiseren en de persoonlijke vorming van studenten. Socialiseren betekent dat ik als student leer me te identificeren met de toekomstige beroepspraktijk en een beroepshouding ontwikkel die past bij mijn toekomstig beroep. Partnerschap in de professionele leergemeenschap betekent dat ik benaderd word als een toekomstig collega. Dit partnerschap vraagt om wederzijdse verantwoordelijkheid. Het betekent ook dat ik als student mede-eigenaar ben van mijn ontwikkeling, mede-verantwoordelijk ben voor de kwaliteit van het onderwijs en betrokken ben bij Fontys en mijn medestudenten. Deze betrokkenheid betreft niet alleen de formele studentenparticipatie (medezeggenschap en inspraak); het gaat veel meer om de wijze waarop onze stem, de stem van de student, tijdens de opleiding serieus wordt genomen. Mijn perspectief doet er toe bij het ontwikkelen, uitvoeren en evalueren van goed onderwijs.

Ik ontwikkel persoonlijk leiderschap waardoor ik ook zelf verantwoordelijkheid leer nemen voor mijn eigen ontwikkeling. Dit doe ik door te reflecteren en bewust te werken aan mijn kennis, vaardigheden, houding en gedrag die nodig zijn om professioneel te handelen in mijn toekomstig beroep. Het is voor mij vanzelfsprekend dat goede samenwerking in de professionele leergemeenschap daarbij een voorwaarde is.

Fontys Focus Student is een uitnodiging voor een continue dialoog met ons als studenten. Om dat te laten werken moeten de medewerkers en professionals uit het werkveld de student als partner zien. Alleen dan kan de dialoog tussen deze betrokkenen leiden tot een vruchtbare samenwerking die voor iedereen meerwaarde heeft.

Studiesucces

Uiteindelijk draait het erom dat ik als student streef naar studiesucces. Dat betekent voor mij dat ik mij zodanig ontwikkel dat ik niet alleen nu, maar ook in de toekomst van toegevoegde waarde kan zijn voor de maatschappij en in mijn werkveld. Fontys ondersteunt en begeleidt mij bij het maken van bewuste en goede keuzes, het bepalen van mijn ideale studieroute, het ontdekken van mijn talenten en mijn ontwikkeling tot startbekwame professional. Dit doe ik in een dynamische leeromgeving waarin ik samenwerk met studenten, docenten en professionals uit het werkveld. Hierin ervaar ik nabijheid en betrokkenheid. Fontys stimuleert mij om verantwoordelijkheid te nemen voor mijn studievoortgang. Samen kijken we naar en maken we afspraken over mijn ideale studieroute. Daarbij wordt rekening gehouden met mijn persoonlijke en bijzondere omstandigheden. Omdat ik eigen keuzes kan maken ben ik intrinsiek gemotiveerd om mijn opleiding succesvol af te ronden.

Thema's voor de dialoog

- Hoe nodig je de student uit als partner bij te dragen aan zijn opleiding en ontwikkeling?
- Hoe kan de student bijdragen, wat is dan zijn impact en hoe gaan we die merken?

FOCUS OP DE ONTWIKKELING VAN DE STUDENT

Kwalificatie, socialisatie, persoonsvorming

De kern van onderwijs is kwalificatie (wat moet ik kunnen, welke kennis, vaardigheden en houding heb ik nodig om in de toekomstige beroepspraktijk op hbo-niveau te kunnen handelen?), socialisatie (hoe gedraag ik mij in mijn beroepspraktijk, welke houding en welk gedrag worden van mij verwacht in de toekomstige beroepspraktijk?) en persoonsvorming (wat zijn mijn waarden en normen en hoe verhoud ik mij tot de wereld om mij heen?). Waar eerder in het onderwijs de focus lag op kwalificatie voor het beroep, realiseer ik mij nu dat, om goed te kunnen functioneren in mijn toekomstige beroepspraktijk, alle drie de aspecten van even groot belang zijn. Dat betekent dat ze ook alle drie aan de orde moeten komen in mijn opleiding. Het is daarnaast belangrijk dat docenten en professionals uit het werkveld zich bewust zijn van hun rol in de socialisatie en persoonsvorming van mij als toekomstig beroepsbeoefenaar. Zij hebben hierin een voorbeeldrol. Hun gedrag en beroepshouding geven mij als student een idee van mijn toekomstige beroep en een beeld van bestaande tradities en praktijken. Op die manier kan ik mij als student goed ontwikkelen tot een professional die van betekenis is voor zijn omgeving.

Reflective practitioner

Fontys leidt op tot reflectie practitioners: onderzoekende en lerende professionals die systematisch reflecteren op hun beroepsmatig handelen met de bedoeling de beroepspraktijk steeds te verbeteren en te vernieuwen. Voor mij betekent dit dat ik vraagstukken en nieuwe ontwikkelingen in de praktijk kritisch en systematisch leer te onderzoeken, zodat ik actief kan bijdragen aan creatieve oplossingen. Ik vind het juist in deze situaties belangrijk om als partner te worden gezien. Betrek mij bij problemen waar jullie (de opleiding en het werkveld) ook niet direct een oplossing voor hebben, zodat ik vanuit mijn rol en expertise een bijdrage kan leveren.

Als ik op die manier midden in de praktijk word opgeleid, dan kom ik ook moeilijke situaties tegen, waarin ik keuzes moet maken. Dan is het nodig dat er docenten en begeleiders uit het werkveld zijn die me helpen om met morele dilemma's om te gaan. Zij stimuleren mij om na te denken over vragen zoals: wie wil ik zijn als professional? Vanuit welke waarden wil ik werken? Welke maatschappelijke verantwoordelijkheid heb ik straks en hoe wil ik daar mee omgaan? Dat zijn geen gemakkelijke vragen. Ik leer op die manier mijn eigen moreel kompas ontdekken, dat ik als toekomstig professional nodig heb. Dat moet dus expliciet onderdeel uitmaken van mijn opleiding.

Thema's voor de dialoog

- Wat is belangrijk om te leren als we steeds langer leven in een wereld die razendsnel verandert?
- Als je het hebt over persoonsvorming, wat zijn de elementen waarin dat tot uitdrukking komt?
- Wat betekent studiesucces als de kern van onderwijs kwalificatie, socialisatie én persoonsvorming is?

“

De intake zorgt ervoor dat we veel sneller dan in het verleden zicht kunnen krijgen op de uniciteit van de instromende student. Met de uitkomsten van de studiekeuzecheck kun je als slb'er van het eerste jaar sneller zicht krijgen op de coachingsbehoefte van een student.

Mittendorff & Kienhuis, 2014

”

“

De gesprekken zijn een dialoog in plaats van een monoloog, waarin de student een belangrijke gesprekspartner is met zijn eigen agenda en waarin de begeleider de student leert reflecteren en aanzet tot onderzoeken en uitdagende activiteiten.

Kuijpers, 2010

”

FOCUS OP DE BEGELEIDING VAN DE STUDENT

De juiste student op de juiste studieplek

Fontys zegt in haar instellingsplan dat zij mij als student in staat wil stellen de juiste studiekeuze te maken en daarbij uit te gaan van wie ik ben, wat ik wil en wat mijn talenten zijn. Daarom is het belangrijk om te weten met welke bagage ik binnenkom, wat ik tot nu toe heb gedaan en wat ik weet van mijzelf. Dat geldt voor elke unieke student en de diversiteit is groot.

Als student die rechtstreeks vanuit de vooropleiding naar Fontys komt vind ik het belangrijk dat er goede contacten zijn met de school van herkomst. Zij kennen mij al jarenlang en hebben al in het LOB-traject (loopbaanoriëntatie en -begeleiding) naar mijn talenten en drijfveren gekeken. Op basis daarvan maak ik in principe mijn studiekeuze. Het is daarom belangrijk dat onderwijs en studiekeuzetraject in vo, mbo en hbo goed op elkaar zijn afgestemd, zodat ik zo goed mogelijk word voorbereid op mijn studie bij Fontys.

Als werkende professional heb ik een andere achtergrond als ik bij Fontys begin aan een studie, maar ook dan is het goed kennen van mijn achtergrond, drijfveren en persoonskenmerken essentieel om mij het juiste onderwijs en de juiste coaching te kunnen bieden.

Vanwege het toenemend aanbod van Engelstalige opleidingen is Fontys ook steeds aantrekkelijker voor internationale studenten. Als internationale student verblijf ik meestal in het thuisland tot de start van mijn studie en dat maakt de voorbereiding op mijn studie bij Fontys lastig, maar die is wel cruciaal. Voor een succesvolle studie is het belangrijk dat mijn studiekeuze goed wordt begeleid op afstand, maar ook dat ik me snel thuis ga voelen bij mijn studie in een vreemd land. Zeker voor mij is een sense of belonging een belangrijke voorwaarde voor studiesucces.

Studenten kunnen dus vanuit allerlei achtergronden bij Fontys terecht komen en doorlopen daarbij ieder hun eigen keuzetraject. Het is goed dat onze studiekeuze nog wordt getoetst met een studiekeuzecheck en een gesprek bij Fontys. De informatie uit dit gesprek vormt een mooi startpunt voor de studieloopbaanbegeleider of studiecoach om samen met mij te kijken wat ik nodig heb om mijn studie tot een succes te maken. Dit gesprek maakt voor mij ook duidelijk wat er van mij wordt verwacht en hoe ik verantwoordelijkheid kan nemen in mijn eigen ontwikkeling.

Studieloopbaanbegeleiding (slb)

Het hele team speelt een rol in mijn begeleiding en coaching. Dat is geen exclusieve taak voor mijn studieloopbaanbegeleider (slb'er). Wel heeft mijn slb'er een speciale rol, omdat hij de belangrijkste schakel vormt in mijn begeleiding. De slb'er is voor mij het aanspreekpunt in mijn hele studieloopbaan bij Fontys. Hij heeft daarbij een verantwoordelijkheid in het begeleiden van mijn studievoortgang, mijn loopbaanontwikkeling en mijn professionele ontwikkeling. In studieloopbaanbegeleiding staan mijn leer- en loopbaanvragen centraal. De gesprekken zijn een dialoog waarin ik als student als partner wordt gezien. Ik verwacht dat mijn slb'er mij met open en kritische vragen leert te reflecteren en aanzet tot een onderzoekende houding. Daarin heb ik, zoals eerder gezegd, vanzelfsprekend ook een grote eigen verantwoordelijkheid. Ik werk voortdurend aan mijn persoonlijk leiderschap, waarmee ik in staat ben mijn eigen ontwikkeling en loopbaan te sturen. Tegelijkertijd mag ik van mijn slb'er en mijn docenten verwachten dat zij, voortbouwend op de Fontys High Five 2012-2015, hun verantwoordelijkheid nemen en zorgdragen voor een studeerbaar programma.

Ik verwacht dat mijn slb'er Fontys goed kent en mij de weg kan wijzen naar andere vormen van begeleiding als ik dat nodig heb. Dat kan zijn omdat het met studeren even tegenzit, bijvoorbeeld als ik belemmeringen ervaar in mijn studievoortgang of in mijn persoonlijke situatie. Ik wil dan graag een beroep kunnen doen op specialistische begeleiding van een studentendecaan, een studentepsycholoog of een studiekeuzeadviseur. Bij de doorverwijzing naar specialisten helpt mijn slb'er me om mijn hulpvraag helder te krijgen, zodat die extra begeleiding efficiënt kan worden ingezet. Ik verwacht dat mijn slb'er over de juiste kennis en vaardigheden beschikt om mij succesvol te kunnen begeleiden. Intensieve samenwerking met collega's, zowel binnen als buiten de opleiding, kan helpen om deze kennis op te doen en 'good practices' te delen.

Thema's voor de dialoog

- Hoe stem je de begeleiding af op de individuele behoefte van de student, zodat deze succesvol kan studeren?
- Welke verantwoordelijkheid hebben partners in de afstemming in de keten, hoe zorg je dat studenten niet een 'nummer' zijn?
- Hoe kunnen we studenten helpen hun eigen pad uit te stippelen? Hoe zorgen we dat ze zich optimaal kunnen ontplooiën?
- Wat hebben slb'ers nodig om het goede gesprek met de student te kunnen voeren?
- Hoe help je een student de juiste (studie)keuze te maken en wanneer is die keuze juist?

FOCUS OP HET LEERPROCES VAN DE STUDENT

Talentontwikkeling

De opleiding biedt mogelijkheden voor talentontwikkeling. Fontys definieert talent als een individuele natuurlijke aanleg of kwaliteit, iets waar je in aanleg goed in bent en waar je energie van krijgt, een kwaliteit die je in staat stelt een bijdrage te leveren aan de maatschappij. De opleiding helpt mij als student bij het ontdekken, erkennen en begrijpen van mijn talenten. Het curriculum biedt de ruimte om mijn talenten verder te ontwikkelen, zodat mijn talenten betekenisvol zijn voor het functioneren in de beroepscontext. Docenten, studieloopbaanbegeleiders en begeleiders uit het werkveld kennen mij écht, ze zien mijn talent, praten met mij over mijn ambities voor de toekomst en stimuleren mij om deze waar te maken.

Flexibilisering en differentiatie

Ik vind het mooi dat Fontys erkent dat een student eigen persoonskenmerken en unieke talenten heeft. Fontys beoogt niet alleen een stimulerende leeromgeving te zijn voor voltijdstudenten, maar heeft de ambitie om in het kader van een leven lang leren ook aantrekkelijk te zijn voor werkenden. Daarom vind ik het belangrijk dat Fontys als grote onderwijsorganisatie geen massaproduct aanbiedt, maar waar mogelijk maatwerk levert en rekening houdt met verschillen tussen studenten. Goed uitgangspunt van Fontys is dat de student niet het systeem volgt, maar dat het systeem juist aansluit bij de wensen en behoeftes van de individuele student. Fontys heeft voor elk domein een veelzijdig en samenhangend onderwijsaanbod van Associate Degrees, bachelor- en masteropleidingen. Op opleidingsniveau wordt werk gemaakt van flexibilisering door modularisering van het onderwijs. De digitale leeromgeving (DLO) is 24/7 beschikbaar vanuit elke locatie en de vakinhoudelijke content is beschikbaar om in eigen tempo en plaats onafhankelijk te kunnen bestuderen. Ik word bij Fontys ook voorbereid op een beroepscontext die steeds internationaler wordt. Ik krijg de mogelijkheid om me internationaal te ontwikkelen door het volgen van een minor in het buitenland of een buitenlandse stage. Ik ben blij dat Fontys partners heeft over de hele wereld waardoor dit mogelijk is.

Omdat ik me wil ontwikkelen tot een professional die echt kan bijdragen aan de kwaliteit van de bedrijven of instellingen waar ik werk of in de toekomst ga werken, vind ik het stimulerend dat het onderwijsaanbod steeds aansluit bij actuele thema's in de beroepspraktijk en maatschappij. Ondanks de focus op maatwerk is het van belang dat Fontys de balans vindt tussen de intrinsieke waarde van hoger onderwijs (de focus op talentontwikkeling en persoonlijk leiderschap van de student) en de extrinsieke waarde (de bijdrage van hoger onderwijs aan de kenniseconomie en samenleving). De versterking van de relaties met het werkveld in het samen opleiden van studenten en het samen versterken van kennisontwikkeling door verbinding van werken, leren en praktijkgericht onderzoek is daarom een belangrijke voorwaarde voor een flexibele toekomstbestendige opleiding.

Leren in een open en authentieke leer- en onderzoeksomgeving

Voor mij als student is een krachtige en motiverende leeromgeving een omgeving waarin verschillende vormen van samenwerken en leren worden gestimuleerd en ondersteund. De professionele leergemeenschap, die gevormd wordt door studenten, medewerkers en professionals uit het werkveld, vormt hiervoor de perfecte basis. Ik voel me betrokken bij wat ik leer en met wie ik leer; ik ervaar een sense of belonging.

Fontys ziet de verwevenheid van onderwijs, onderzoek en beroepspraktijk als de sleutel tot het succesvol voorbereiden van professionals op wat de toekomstige maatschappij en werkveld vragen. Gedurende een aanzienlijk deel van de major leer ik als student werken in betekenisvolle en reële beroepssituaties. Dat uitgangspunt vraagt om een leer- en onderzoeksomgeving die verankerd is in de praktijk. In toenemende mate worden professionele werkplaatsen, living labs, professionele ateliers of innovatiecentra ingericht die niet alleen aantrekkelijk zijn voor ons als studenten, maar ook voor docenten en professionals in het werkveld, die samen leren door te werken aan (complexe) vraagstukken.

Vraagstukken uit de praktijk vragen vaak om oplossingen waarbij verschillende disciplines nodig zijn. De leeromgeving nodigt daarom uit tot interdisciplinaire samenwerking en dat vind ik belangrijk voor mijn latere beroepspraktijk.

Samen met de professionele werkplaatsen vormen andere manieren van face-to-face en online leren, het leren op de werkplek, individuele en groepsactiviteiten een krachtige mix. Een mix die aanzet tot gezamenlijk engagement waarin huidige vraagstukken uit de praktijk en die van de toekomst constructief worden aangepakt.

Thema's voor de dialoog

- Hoe kunnen we studenten hun talenten laten ontdekken en hoe kunnen we die talenten leidend laten zijn in het onderwijs?
- Hoe kunnen flexibilisering en differentiatie bijdragen aan de optimale ontplooiing van de student?

“

De mens is niet alleen maar een product van een bepaalde cultuur, traditie of praktijk, maar verhoudt zich ook altijd kritisch tot die cultuur, traditie of praktijk. Dit betekent dat mensen verantwoordelijkheid moeten kunnen en willen nemen voor de mate waarin ze hun leven vorm willen geven binnen bestaande tradities en praktijken. Onderwijs dient daaraan bij te dragen en dient leerlingen daarvoor handvatten aan te dragen. Dat is wat de raad onder persoonsvorming verstaat

Onderwijsraad, 2016

”

“
Slb gaat uiteindelijk om persoonlijke ontwikkeling. Studievoortgang, loopbaanbegeleiding, professionele ontwikkeling en alles wat daaronder valt zijn immers persoonlijk.
”

Mittendorff, 2014

INSPIRERENDE BRONNEN

Bij het schrijven van Fontys Focus Student zijn de volgende bronnen gebruikt ter inspiratie voor en onderbouwing van de thema's.

Bouwstenen voor SLB: van visie naar praktijk, Mittendorf & Kienhuis, 2014.

De volle breedte van onderwijskwaliteit, Onderwijsraad, 2016.

Student als partner, Dam & Roelofs, 2016.

Student voice. The instrument of change, Quaglia & Corso, 2014.

Studieloopbaanbegeleiding in het hbo, Mittendorf, 2014.

Studieloopbaanbegeleiding: waar hebben we het over?, Kuijpers 2010.

FONTYS HIGH FIVE 2012-2015

1. Minimaal drie weken voor aanvang van de periode is het definitieve rooster bekend;
2. 100% lesgarantie: lessen altijd ingehaald binnen de lesperiode;
3. Toetsresultaten bekend binnen 10 werkdagen;
4. Alle onderwijsinformatie goed vindbaar op de portal;
5. Onderwijsprogramma van 40 uur per week studiebelasting en in propedeusefase minimaal 20 contacturen.

De Fontys High Five wordt in 2017 gerevitaliseerd.

